

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt VI. Destruitur fundamentum ædificandæ huius noxiæ libertatis, in eo quibusdam situm, quòd ea quæ ab Ecclesia definita sunt, opinionis non fidei res esse statuuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

624 DE CHRISTIANA LIBERTATE
non essent inter eos schismata, sed perfecti essent in
eodē sensu, eademq. sententia. Neque illud me hīc re-
morabitur, quod ex ipsis arguantur quidam: si mittit
Deus operationem erroris; recipi, & nō excludi oportere.
Id solūm eis cogitandum relinquo: spinas & tribulos,
quibus radices tribuit Deus; aut febres, quas immittit;
aut fures, quibus auaritiam aliquorum subinde punit;
quoniam modo non recepturi, aut eiectioni atque
expulsuri sint, si quæcunque à Deo in peccati pœnam
immittuntur, recipi oporteat; obistere verò atque
excludere, aut etiam perdere, nefas putandū sit.

CAPVT VI.

*Destruitur fundamentum adificandæ huius noxiæ libertati,
in eo quibusdam situm, quod ea quæ ab Ecclesia definita
sunt, opinionis non fidei res esse statuuntur.*

AD id potius transeo, vt demonstrum, quid sequantur in hac sua libertate religionis adstruenda. Potest enim hoc cuiuspiam mirum videri, quod tantam absurdam postulent, nisi quæ radix sit pessimæ huius stirpis, perspectum habeatur. Itaque adificandæ huius libertatis quædam animaduerto fundamenta, quæ à diuersis iaciuntur hominibus, quos istiusmodi licentia & impunitas delectauit. Vnum eorum est, quod incertum esse volunt iudicium ijs de rebus, in quibus rebus istiusmodi libertas experitur. Nolunt enim de ijs quidquam aut ratione conuincente, aut Scripturarum canonicarum sententia, aut Apostolica traditione, aut vlla irrefragabili auctoritate sic definitum agnoscere, vt non interim sit integrum in alia opinione versari. Et quamuis interdum hi aliud alio probabilius esse fateantur, tamen quoniam vtrumque sine fidei eius quæ sola ad salutem sufficiat præiudicio, posse defendi censent; vnumquemque hâc volūt in sua præfessio.

fessionis libertate relinqui. Quenam autem sit illa suf-
 ficiens fides, alius alio modo constituit. Quidam fi-
 dem in Christum Iesum sufficere definiunt, sed quo-
 niam ea fides nihil de baptismo in remissionem pec-
 catorum, nihil de Trinitate & vnitatem personarum di-
 uinarum, nihil de resurrectione carnis necessariò com-
 plectitur: idcirco alij hoc non probant. Non enim
 existimant de articulis modò designatis, aut alijs qui-
 busdam, quos necessariò fides in Christum minimè
 complectitur, sed in Symbolo tamen Apostolorum
 expressi continentur, liberè cuilibet opinandi permitti
 debere facultatem. Málunt itaque hi sufficientiam
 illam fidei, Symboli Apostolici duodecim articulis ter-
 minari: vt, quidquid in eo expressum non sit, ad pro-
 blemata, & non regulam fidei comprehensa referatur.
 At ne hoc quidem alij recipiunt, & angustiis nimium
 finibus coarctari fidei regulam conqueruntur. Nam
 etsi est (Inquunt) in Symbolo de vita æterna, nihil ta-
 men expressum est de iudicio secundum ea quæ quis-
 que gessit, nihil de æterna morte & inferno damna-
 torum, nihil de Sacramento cænæ Dominicæ, nihil
 de duabus in Christo naturis, nihil de quatuor Euan-
 gelij, aut Scripturis alijs canonicis, quæ si quis non
 tredit, aut neget etiam, tanquam in re non certa ne-
 que definita, hunc Christianum esse & haberi no-
 lunt. Neque audiunt, si quisquam dixerit, explicatio-
 ne Symboli illa omnia esse comprehensa. Nam quoniã
 explicandi tractandique Symboli varia ratio est, negat
 quicquam esse quod nõ ad aliquem Symboli articu-
 lum possit tractando differendoque reuocari; vel vnũ
 de Ecclesia Catholica tractatum articulum, quã multa
 ad se trahere? Quocirca si Apostolicum Symbolũ cum
 suo commentario illi intelligant, nihil eos omnino af-
 firmant præscribere certi, quod sufficiat ad salutem.
 Ac reuera, quemadmodum à dno Leone expressum
 est

Leo Epist. 13. est epistola decimatertia ad Pulcheriam Augustam,
 ipsius Catholici Symboli brevis & perfecta confessio,
 duodecim Apostolorum totidem est signata sententiis,
 tanquam instructa munitione caelesti; ut omnes haereticorum
 opiniones solo ipsius possint gladio detrun-
 cari. cuius Symboli, ut adiungit, plenitudinē, si Euty-
 ches puro & simplici voluisset corde concipere, in
 nullo à decretis sacratissimi Nicæni Cōcilij deviallet.
 verūm licet in eo Symbolo tota sit doctrina salutaris,
 quæ se in modum diffusissimæ stirpis, amplissimæque
 arboris, per plurimos articulorum ramos extendit,
 tanquam in semine inclusa, & quibusdam principiis
 comprehensa, non tamen in eo omnia quæ fidem po-
 stulāt, expressa sunt. Quæ si quis neget, ac Symbolum
 interim ipsum tenere se confirmet, perinde faciat, atq;
 si quis principia & præmissas demonstrationis reci-
 pere se dicat, sed conclusionem, quæ inde eliciatur,
 quoniam inter principia expressa non sit, neget sibi
 certa scientia complectendam. aut si quis arboris se-
 men ita perfectum esse contendat, ut ex eo prodeuntem
 arborem, ramosque latè diffusos, repudiet. Siqui-
 dem in Symbolo Apostolico perfectio inest, sicut in
 semine: non sicut in arbore explicata. Quomodo &
 perfecta manus est, nō solūm cū dilatata est in pal-
 mam; sed etiam cū est contracta & coarctata in pu-
 gnum. Nec tamen exporrectos quisquam digiros am-
 putat propter pugni perfectionem. Existūt igitur alij,
 qui superiorum sententiarum incommodis admoniti,
 in vnaquaque ferè controuersa nunc questione su-
 mendum aliquid sibi putent quod generatim suffi-
 ciat; aliud verò de quo particulatim liceat disputare.
 Verbi gratia: Christi carnem in cœnæ Dominica Sa-
 cramento contineri, negare nefas ducunt; quoniam
 dixerit Christus, hoc esse corpus suum. Sed vtrum il-
 lic sit cum pane, an sine pane, & vtrum per energiam
 dum

dumtaxat, an etiam per veram sui præsentiam, hoc in
vtramque partem agitari patiuntur. Rursum, iustifica-
ri hominem ea quæ est in Christum fide, pro certo te-
neri atque indubitato volunt: verùm illa per Christi
fidem iustificatio vtrùm cum ipsa continuò fide con-
iuncta sit, an verò per Sacramentum sit expectanda:
item, vtrùm ipsa iustificationis ratio in sola remissio-
ne peccatorum posita sit, an verò etiam in interioris
hominis renouatione: & vtrùm iustificatus debeat
credere sibi esse remissa peccata, an verò bene dum-
taxat de accepta remissione considerare: hæc, aliæque
eiusmodi, ad hanc de iustificatione controuersiam per-
tinentia, inter homines eruditos sine præiudicio ne-
cessariæ ad salutem fidei, quæri volunt atque dispu-
tari. Sic requirunt opera, de merito & condigno dis-
putant. Aliqua fatentur à Christo Sacramenta esse in-
stituta: quò numero, nescire se dicunt. Pœnitentiam
relapsis asserunt esse necessariam: de partibus, ac po-
tissimùm de satisfactione, licere cuique volunt quod
libuerit amplecti. Atque in ceteris ferè rebus quæ
nunc disputantur, ad eundem modum sese habent.
Verùm falluntur & hi multum, si propterea se satis fi-
deles & Christianos esse arbitrentur. Neque enim ve-
ra fides ita passim de re quapiam in genere concepta
sufficit, sed in particulari sit oportet. Id quod variis
demonstrari potest exemplis. Etenim si quis dicat, cre-
dere se vnum Deum; sed quomodo sit vnus, specie an
numero, dubitare se dicat: num hunc censebis de vno
Deo Christianam fidem retinere? Rursum si fateatur
aliquis creatorem cæli & terræ Deum, sed incertum
se affirmet, vtrùm creandi verbo significetur, quòd è
nihilò illa condiderit, an verò ex aliqua præiacente
materia, quam ipse non fecerit; quoniam & creandi
verbum variè vsurpetur, & ad scripturas possit com-
mentarius non aspernandus inueniri: hunc ergo tu
dictus

628. DE CHRISTIANA LIBERTATE
dicturus es veram de creatione rerum tenere fidem?
Cōfessus item est aliquis Patrem, & Filium, & Spi-
ritum sanctū: sed dubitari dicet posse, vtrūm his nō-
minibus tres significantur reuera distinctæ personæ,
atque hypostases, an verò vna quidem illa, sed tamen
alia atque alia ratione considerata. hic ergo, verane ti-
bi fide beatæ illius Trinitatis præditus esse videbitur?
Præterea exsurgat aliquis qui Christum verè Dei Filiū
nō puret, sine amissione Christianæ fidei, à quoquam
negari posse: si tamen hoc adiungat habere dubitatio-
nem, vtrūm Filius sit propriè naturalis, qui de substan-
tia Patris, non per creationem, sed per æternam gene-
rationem ortus sit: miror si tibi iste fidem de Filio Dei
satis Christianam habiturus videatur. Adiungam his
aliquem, qui gratiam Dei per Christum necessariam
nobis esse concedat: sed eam ponat in Lege, in doctri-
na, in adhortatione, in sola remissione peccatorū quæ
cōmissa sunt; non in speciali auxilio, ne committatur.
Hanc ergo tu Christianum Catholicum, & non po-
tius hæreticum & infidelem Pelagianum esse iudica-
bis? Introducam, & alium qui Christum affirmet esse
Deum, neque id in dubium vocari yllo modo paria-
tur; sed interim controuersum & disputabilem sentiat
esse modum quo Deus sit; an videlicet per veram na-
turæ diuinæ communicationem. an verò nominis so-
lius, propter singulare priuilegium arctissimæ cuiusdā
cum vero Dei Filio societatis. Nestorianus ergo hic
scire vellem vtrūm fidem habere dicendus sit de Chri-
sto Deo vero, quæ illi possit ad salutem sufficere. Et
quid tandem erit in religione Christiana, quod non ad
similem modum eludi queat: vt verbo quidem, & cō-
fusus, ac generatim, quod quæritur, tenere nos assera-
mus; reuera autem, & in particulari, minimè tenea-
mus Christianam de re proposita fidem? Quid ergo
hic isti dicturi sunt? Omnesne illas veteres hæreses
tanquam

tanquam hominum sufficienter credentium, & verè Christianorum, liberas esse in Ecclesia paterentur, an exturbandas censerent? Si exturbandas, cur fideles expellis? cur non illis æquè vt his parcendum existimas? Si in eadem habendas societate Ecclesiastica, qui tales modò essent arbitraris: cur vetus Ecclesia gladio saltem excommunicationis, sæpe etiam, cum potuit, vel exiliis, vel aliis pœnis præcidendos segregandosq. vel coërcendos etiam, mulctandosque iudicauit?

CAPVT VII.

Ostenditur vanam euasione[m] esse illorum, qui cum opinandi libertate coniungendam esse dicunt modestiam, & pacis studium.

RESPONDENT hîc tamen & dicunt, propterea damnatos illos & erectos esse, quòd, ad suas assertiones pertinaciam adiungerent; & in re opinionis, tanquam in re causaque fidei, versarètur, perturbandisque Ecclesiis per seditiosorum hominum factiones, non mediocriter Reipublicæ Christianæ pacem & tranquillitatem labefactarent. qui si quieti, ac non molesti fuissent, potuerint in eiusdè Ecclesiæ gremio, sicuti & modò possent ac deberent, retineri. Laudo hîc quòd sibi constare volunt. Neque enim vlla erat ratio, cur nostri temporis sectas varias vellent haberi in Ecclesia liberas; illas que praxi vterentur persimili, non putarent ferendas esse. Omnes enim de Scripturis colorem defensionemque sumunt: omnes etiam de Scripturis validissimè concutiuntur. Omnes generatim, & confuse, ac verbotenus fidem cum Ecclesia Dei communem profitentur; in particulari verò, & re ipsa, cum discutiuntur, negant. Efficic ergo ratio cõsimilis, vt eiusdè Ecclesiæ gremio foveantur, in eademque Republica similiter & indifferenter habeantur.